

אורד וינגייט

בגיל צעיר, בראשית עליה צבאית מזהירה, נספה וינגייט. בסוף שנותיו הגיע להישגים אשר מפקדי צבא שבעי-ימים, היו רואים בהם תכלית-חיים נאה. מדרגת קפיטן בראשית המלחמה עלה לדרגת מיוור-גנרל. מן התפקיד של קצין בהגנה אנטי-אווירית בפונה נידחת באנגליה, נלקח לתפקיד ראשי במלחמת חבש ונתפרסם כמשחררה. לבסוף נמסר לו גם לבצע, בהתאם לתוכניתו, מלחמה אחרת וקשה ביותר מאחרי עורף האויב בבורמה. מקובל בסביבתו כאדם מזהר, בעל אידיאות של טרדן, בלתי נסבל כמעט בין אנשי המטות הצבאיים. הגיע, והוא בן ארבעים, לעמדה של מפקד, אשר תוכניותיו וחיידיו בהלכות-מלחמה מעוררים תשומת-לב, ודבריו נשמעים והוא מזומן להתייעצויות צבאיות בעלות חשיבות. ואעפ"כ היה וינגייט מן הבלתי-מרוצים עד סוף ימיו, כי לא ניתן לו גם להתחיל בהגשמת החלומות והמאויים, אשר צפן בנפשו. למרות כל פרסומו והצלחותיו המזהירות הוא ראה את עצמו עומד עדיין בערב המפעל, שבו ראה את תעודת חייו.

אנחנו הזכרנו את וינגייט, כשתעודת חיים זו היתה ברורה ומסויימת לפניו. הוא הופיע בארץ בשנת 1938, בשיא התפתחותם של המאורעות, עם הכרה ציונית בשלה ועם החלטה בלתי נרתעת לחנך כוח יהודי להגנת הארץ למלחמה נגד הזוממים להשמיד את היהודים. בהתאם לכך קבע את דרכו בחיים, ואפילו את יחסיו עם בני-אדם. שקוע היה באידיאה, שהיתה מרכז חייו, אך איזה חוט מיוחד היה נטוה עם כל מי שהיה חי כמוהו בכל לבו ובכל מאוהו את דבר ההגשמה הציונית. מה נפלאים היו יחסיו עם אנשי הישובים ועם הנער החלוצי היהודי, אשר כל הרגלי החיים והבדלי שפה חצצו כאילו ביניהם. וינגייט והצעירים, אשר יצאו אתו לפעולות — מה הבין הוא אותם, ומה רבה אמונתם בו!

אין אנו יודעים איך ומתי נזרע הנרע הציוני הזה בלבו של וינגייט. הוא בא אלינו עם התנ"ך ויש אומרים — עלידי התנ"ך. נראה הדבר, כי עוד בתחילת הקריאה הצבאית שלו, בעודו לויטננט צעיר, כבר נשא את האקדיאה בלבו. היא לא נתחדשה לו, אלא מצאה את התגלמותה.

משבא וינגייט לארץ רבתה ביקורתו נגד המכונה האדמיניסטרטיבית הצבאית, שהיתה פבירת-אמצעים אולם רפת-מעשים כלפי כנופיות החבלה וההרס של הערבים, שהיו דלות כוח ומלאות תחבולות נועזות. הוא ניסה לשכנע את הממונים עליו, כי מול כוח התחבולות וההפתעה הערבית יש להעמיד את כוח המסירות והלהט של בוגי הישוב העברי; ומול ההתפרצות הפראית — כוח תוקף את המתפרצים במסתריהם. בעוז עמידתה של סירת-צבי המבדדת נגד כנופיות ההתקפה, בהעזה שבהקמת חניתה בלב עורקי הפעולה של מתכני השוד וההכרחה, מצא וינגייט סמוכים לדעתו, כי מי שרוצה בהשקט הארץ אינו יכול להתעלם מן הכוח היהודי הנועז, אשר השקט בארץ הכרחי לו לעבודת הבניה והפיתוח. וינגייט הציע, משום כך, דרך של שיתוף פעולה בין הצבא הבריטי ואנשי הישובים העברים. הוא חביע נכונות לקבל תפקיד מיוחד על עצמו ולצרף את הנסיון הצבאי שלו עם הנכונות המלחמתית של היהודים בארץ. הוא ידע לא להתעלם מתוסר ההכשרה הצבאית ומחוסר המשמעת בקרב היהודים. ולא הרי ההכשרה הצבאית כהרי המשמעת. וינגייט היה סבור כי אותה הכשרה צבאית שמקנים לחייל אנגלי במשך ששה חודשים, אפשר להקנותה לחלוץ יהודי במשך חודש אחד, והיפוכו של דבר במשמעת הצבאית, שהיהודים ירדוים כלפי האנגלים. אך הוא לא נרתע מהקשיים. הממונים עליו הפריעו לו ביזמתו, והוא נאלץ להסתפק בתפקיד אינדיבידואלי שהוסכם למסור לו והוא: עקיבה אחרי דרכי ההצטיידות של הכנופיות. אך גם במפקיד צנוע זה מצא וינגייט דרכים של שיתוף פעולה עם הישובים העברים, ומשנתגלו לו עקבות הכנופיות היה יוצא עם נוטרים יהודים לפעולה נגדן. בהודמנויות אלו עשה גם עבודה

חשובה באימון הצבאי של אנשי טירת-צבי, חניתה, הישובים בגליל העליון והמחנה של בוני הגדר-
הצבאית ושומריה, אשר היו חוברים לפעולה אתו.

שמע הפעולות האלו, אשר לא היו אומנם מאושרות לכתחילה ע"י השלטונות, יצא לתהילה
בארץ, ומשלא הצליחה השמירה הצבאית להפסיק את החבלות הקשות והתכופות של אנשי
הכנופיות בצינור הנפט, פנתה חברת הנפט העיראקית אל השלטונות וביקשה להפקיד את וינגייט
על השמירה, והחברה תשא בכל עול ההוצאות. השלטונות לא סירבו הפעם, ולוינגייט הורשה
להגשים את תוכניתו על הקמת כוח יהודי-בריטי, אומנם לשם שמירת צינור הנפט בלבד. אז
הוקמה פלוגת האש, או בשמה הרשמי S.S. — פלוגות מיוחדות. כוח זה אומן במיוחד בעין-חרוד
היה יוצא לפעולות לכל אורך הצינור ולכל מקום שהתרכזה בו כנופיה לביצוע פעולותיה. בזמן
קצר ובאבידות מעטות הצליח וינגייט לא רק להפסיק את החבלות, אלא גם להשקיט את האזור
בו פעל. מעשהו הקנה לו פרסום רב בקהל בארץ ובעתונות באנגליה, אך לא שינה את היחסים בינו
ובין השלטונות ולא היטה כלל אותם לקבל תוכניותיו שהתבססו על שיתוף יהודי-אנגלי בהגנת הארץ.
כששקטה הארץ קיבל חופשה ונסע לאנגליה. הוא קיווה למצוא שם און קשבת להצעותיו.
בנסעו באניה העלה דבריו בכתב כדי למסרם לרבי ההשפעה בהנהלת הצבא הבריטי. באנגליה
כרה אזנים רבות להצעותיו, עד שהדבר נאסר עליו מטעם מיינסטריון הצבא.

בינתיים פרצה המלחמה, חזונו של וינגייט על הקמת חיל עברי לוחם גבר והלך בלבו. הוא
שאף לעמוד בראש יהודים הנלחמים בהיטלר, וביחוד ראה לעצמו תפקיד בראש גדודי יהודים
בחזית המזרח התיכון.

אולם לפי שעה הוטלו על וינגייט תפקידים אחרים.

בחזית המזרח הרחוק החל כוכבו לעלות במהירות. שיטותיו, המיוסדות על מסירת תפקידים
אחראים לחילות קטנים, נבחרים, ועל פעולות הפתעה, נבחנו והצלחו. במהרה עלה לדרגת בריגדיר
היה מהיחידים בין הגנרלים הצעירים, שהוזמן ללונדון ומשם לקויבק, כדי לקחת חלק בהתיעצויות
הקובעות את דרכי המלחמה העולמית.

בדרך מהודו ללונדון נפגש עם שרתוק, ויחד טיפחו תוכנית על יצירת כוח מתנדבים יהודי,
אשר יילחם, בראשותו של וינגייט, מאחורי העורף של החזית הגרמנית, וירכו סביבו את הנמלטים
היהודים, למלחמה פרטיונית רבת היקף. עם שובו להודו ידעו כי חלומם נכזב גם הפעם, אבל אף
רגע לא פקפקו, כי בכל פעולותיו ובכל הצלחותיו לא סר החלום המרכזי מלבו. כל עליה של וינגייט,
אם גם בשדות אחרים, שימשה גם לנו תוספת תקווה, וכל הצלחה במערכת בורמה כאילו סללה
גם לנו את הדרך במערכותינו.

הנהגה בשבועות האחרונים, כשלהונגריה ולרומניה פלשו צבאות היטלר, ושוב נתעורר מחדש
וביתר עוז הרצון לפתוח ליהודי הגולה דרכי מלחמה ולמנוע מהם את הטבח ללא התנגדות, שוב
הופנו לבבות רבים מאתנו לוינגייט. וכאשר וינגייט לא היה כבר בחיים, אולם הידיעה על מותו
טרם הגיעה אלינו, אמר אחד מחברי הועד-הפועל של ההסתדרות: "עלינו למצוא דרך לוינגייט.
אולי נצליח יחד אתו לפלס דרך להגנה ולמלחמה של שרידי היהדות באירופה".

לאנגלים אבד במותו של וינגייט מפקד אמיץ ונועז, אדם בעל שאר-רוח ושיעור-קומה,
גנרל מחדש בהלכות מלחמה וצבא. כותבי תולדות הצבא הבריטי לא יוכלו לפסוח על שמו. זכרו
יהיה בלב הרבבות שזכו לפעול וללחום תחת פקודתו. אך ליהודים אבד אחד הידידים, אשר שאף
כל חייו למסור את כוחותיו וחיייו למענם ואתם. לא ניתן לו להגשים את משאת-נפשו אלא זמן קצר
ובמידה הרבה יותר מצומצמת משרצה. אולם, "כונה טובה", הקדוש-ברוך הוא מצרפה למעשה.
העם העברי יצרף למעשה את כונתו ואת חתירתו המתמדת של וינגייט. זכרו יהיה לא רק בלב אלה
שפעלו יחד אתו, אלא בלב כל אנשי ההגשמה הציונית.